Nr 48

Skatteutskottets betänkande i anledning av motion om begränsning av rätten till avskrivning på vissa fordon

Motionen

I motionen 1972:106 av herrar Anneräs (fp) och Levin (fp) yrkas att riksdagen beslutar att rätten till avdrag för värdeminskning av personbilar (tjänstebilar) begränsas på sätt som närmare anges i motionen och att vederbörande utskott får i uppdrag att utforma erforderlig författningstext.

Gällande regler

Har någon använt egen bil dels i sin förvärvsverksamhet och dels för privat bruk fördelas i allmänhet samtliga kostnader för bilen mellan avdragsgilla omkostnader och ej avdragsgilla levnadskostnader i förhållande till körsträckorna för de olika användningssätten eller efter skälig grund. Vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet enligt kontantmetoden inräknas därvid utgifter under beskattningsåret för byte till ny bil av jämförlig beskaffenhet som den tidigare. I annat fall beaktas anskaffningskostnaderna för bilen endast genom årliga värdeminskningsavdrag. Värdeminskning av bil beräknas normalt till högst 20 % av anskaffningsvärdet. Vid bokföringsmässig redovisning godtas dock högst 30 % av det bokförda värdet vid beskattningsårets ingång.

Det sagda gäller emellertid endast sådana kostnader som kan anses normala. Anskaffningskostnaden för en större eller mer dyrbar bil än som är påkallat inräknas endast med belopp som kan anses skäligt (se t. ex. RÅ 1959:592).

Beträffande s. k. tjänstebilar är förfarandet annorlunda. Om den anställde helt eller delvis disponerar tjänstebil för privat bruk, får nämligen arbetsgivaren – åtminstone normalt sett – avdrag för samtliga sina kostnader för bilen. Å andra sidan beskattas den anställde för värdet av den förmån dispositionsrätten innebär. Riksskatteverkets anvisningar härom (RSV I 1971 nr 4:1) innehåller bl. a. följande:

Förmån av fri bil vid inkomst av tjänst bör vid inkomsttaxeringen tas upp till följande riktvärden.

Prisklass (cirkapriser) samt exempel på däri ingående bilmärken		Värde vid årlig körsträcka (privatkörning) av				
		500 mil	1 000 mil	1 500 mil	2 000 mil	2 500 mil
I	14 000 ..... Volkswagen 1300 Ford Escort Renault 10	2 700	3 700	5 000	5 900	6 800
II	17 000 ..... SAAB V 4 Opel Kadett Ford Cortina	3 100	4 100	5 600	6 500	7 500
III	21 000 ..... Volvo 142/144 Opel Rekord Peugeot 504 SAAB 99	3 800	4 900	6 500	7 600	8 700
IV	28 000 ..... Mercedes 200/220 Volvo 164 BMW 2000	4 900	6 300	8 300	9 600	10 900
V	35 000 ..... Ford Mustang Dodge Dart	6 200	7 800	10 400	12 000	13 600
VI	48 000 ..... Mercedes 280 Jaguar 4,2	7 500	9 300	12 200	13 900	15 600

I fråga om bilar i prisklasser, som ligger mellan de i tabellen angivna, samt för bilar, vilkas anskaffningsvärde överstiger i tabellen angivna högsta prisklass, bör förmånsvärdet i motsvarande mån justeras. Om nöjaktig utredning om privatkörningen inte föreligger, uppskattas den privata körsträckan till 1 000 mil. Används bilen för körning mellan bostad och arbetsplats, bör även sådan körning betraktas som privat körning och alltså räknas med vid bestämmandet av bilförmånens värde. Avdrag för sådana resor erhålls i stället med belopp motsvarande skälig kostnad härför. Den årliga körsträckan för annan privatkörning än mellan bostad och arbetsplats bör inte tas upp lägre än till 500 mil, om ej särskilda skäl till annat föranleder.

Värdena tillämpas inte i fråga om anställd, som är huvudaktieägare i familjebolag eller liknande eller som är anhörig till sådan person, om bilen uppenbarligen anskaffats huvudsakligen för förmånshavarens privata bruk. I sådana fall bör, alltefter bilens användning, hela eller större delen av den arbetsgivarens rörelse påförda bilkostnaden tas till beskattning hos förmånshavaren såsom bilförmånsvärde. Detta bör dock inte leda till att förmånen tas upp till lägre värde än enligt tabellen.

Utskottet

Arbetsgivare som tillhandahåller s. k. tjänstebil för privat bruk är berättigad till avdrag för samtliga kostnader för bilen på samma sätt som för andra omkostnader. Anskaffningskostnaderna för bilen fördelas därvid på ett antal år genom årliga värdeminskningsavdrag med i regel högst 20 % av anskaffningskostnaden eller 30 % av det bokförda värdet. Den anställde beskattas i sin tur för värdet av förmånen att få disponera bilen enligt vissa av riksskatteverket utfärdade normer, för vilka redogörelse lämnats tidigare.

Motionärerna anser att särskilda regler bör tillämpas för lyxbil, som får disponeras av person i beslutsfattande ställning inom ett företag mera för att dennes privata levnadsstandard skall höjas än för att främja företagets kommersiella intressen. De yrkar att anskaffningskostnader över 40 000 kr. i sådana fall betraktas som en ej avdragsgill kostnad.

Enligt utskottets uppfattning står gällande regler på detta område i överensstämmelse med grundläggande principer vid beskattningen, enligt vilka såväl arbetsgivare som andra får avdrag för samtliga omkostnader i förvärvsverksamheten och anställda beskattas för värdet av samtliga de löneförmåner som de åtnjutit. Avdrag bör således enligt dessa principer medges inte endast för kontant lön utan även för omkostnader för tillhandahållna naturaförmåner, såsom exempelvis bilförmåner. Det sagda gäller oavsett om förmånen i fråga ter sig naturlig i arbetsgivarens verksamhet eller ej. Att såsom motionärerna föreslår delvis vägra arbetsgivaren avdrag för förmåner av lyxbetonad beskaffenhet skulle antingen medföra sådana dubbelbeskattningseffekter, som i allmänhet inte kan anses acceptabla, eller – om förmånsvärdet reduceras i motsvarande mån – leda till att den anställde behandlas allför gynnsamt vid beskattningen. Av vad som anförs i motionen framgår att motionärerna inte eftersträvar sådana effekter utan endast att begränsa möjligheterna till missbruk av reglerna.

Utskottet vill inte bestrida att försök till missbruk förekommer även på detta område. Missbruket beror emellertid mindre på arbetsgivarens avdragsrätt än på svårigheten att få en tillfredsställande kontroll vid beskattningen av den anställde och att i varje enskilt fall uppskatta förmånens värde till sitt fulla belopp. Problemet beaktas också särskilt av riksskatteverket i dess anvisningar rörande bilförmåner. Enligt utskottets uppfattning torde dessa anvisningar även i övrigt kunna anses ta skälig hänsyn till synpunkter av den art som åberopas i motionen. Med hänsyn härtill och då lagstiftningsyrkandet i motionen strider mot grundläggande principer vid beskattningen avstyrker utskottet motionen.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet
att riksdagen avslår motionen 1972: 106.

Stockholm den 17 oktober 1972

På skatteutskottets vägnar

ERIK BRANDT

Närvarande: herrar Brandt (s), Eriksson i Bäckmora (c), Engkvist (s), Josefson i Arrie (c), Wärnberg (s), Larsson i Umeå (fp), Carlstein (s), Sundkvist (c), Wikner (s), Stadling (s), Johansson i Jönköping (s), Hörberg* (fp), Söderström (m) och fru Normark (s).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Göteborgs Offsettryckeri AB 72 1678 S Stockholm 1972